

DIVADLO.CZ

1. NODO 2024: Festival současné opery nabídne v pěti dnech sedm inscenací

09.04.2024 divadlo.cz - Autor článku: Kristýna Konczynska

[Odkaz na originál](#)

Klíčová slova: Ostrava (5); Ostravská (2); Antonína; Bazika; David; Divadle; Divadlo; Dny; Dvořáka; Jiří; Jiřího; Myrona; Nekvasil; nové; opera; opery; Ostravě; Ostravou; Ostravského; Ostravských; Ostravy

Právě jsme zahájili předprodej vstupenek na **Dny nové opery Ostrava**. K dostání jsou jednotlivě a na všechna červnová představení doporučujeme zvýhodněnou permanentku.

Program sedmého bienále představí sedm původních inscenací: pět ve světové premiéře, dvě představení v české. Poprvé v **Ostravě** zazní hudba Pascala Dusapina (Francie) nebo Amira Shpilmana (Izrael/Německo), poprvé uvidíme v Čechách operu Ann Cleare (Irsko). V performance *Hořký konec* Russolův účinkují intonarumori, hlučové nástroje futuristy Luigiho Russola.

K Roku české hudby přistupuje NODO z protisměru: festival dává příležitost těm, pro které tvořit v/pro ČR je klíčové, bez ohledu na národnost tvůrců. České skladatele letos zastoupí František Chaloupka a Haštal Hapka, na další opeře objednané festivalem NODO pracuje Newyorčan Ian Davis, do **Ostravy** se chystá inscenační tým z Vídně nebo Berlína.

"Identifikovat tvorbu umělce z hlediska národnosti není samozřejmostí a je otázkou, co vše lze pod pojem „česká hudba“ zahrnout a co zdánlivě „české“ přináležejí též kultuře jiného národa," říká ve své úvaze k Roku české hudby Petr Kotík, umělecký ředitel **Ostravského** centra nové hudby, a připomíná např. Mozartovu operu *Don Giovanni*. Otázka podpory je proto pro náš festival zásadnější než údaj v rodném listu skladatele, protože bez praktického, materiálního a intelektuálního zázemí by řada děl neměla šanci vzniknout.

František Chaloupka (1981) napsal pro NODO své čtvrté operní dílo – jeho operní prvotina *Eva Lilith* měla premiéru na prvním operním bienále v roce 2012. Aktuálně pracuje na opeře *Zaprodanec*, v níž se volně inspiroval osobností významného českého pedagoga a myslitele Jana Ámose Komenského. Citujeme autora: "Na začátku celého nápadu byl vztah Komenského a jeho přítele a mecenáše, hraběte De Geera. Ludvík De Geer byl nizozemsko-švédský bankéř, který vlastnil prosperující zbrojařský průmysl a dodával zbraně do Švédska, Nizozemí i Čech. Je ironií osudu, že Komenského duchovní spisy a učebnice byly – zjednodušeně řečeno – sponzorovány švédským zbrojařským průmyslem. A i když *Zaprodanec* není opera o Komenském, toto byl výchozí inspirační moment celého díla." Chaloupkův *Zaprodanec* bude operou o organizaci, konkrétně pak o samořídícím a navigačním systému zvaném AMOS (Aircraft Maintenance Operational System). Vystupovat v ní budou sólisté, sbor, orchestr, součástí bude také live cinema. V sólových rolích se představí barytonista Felix Heuser, sopranistka Markéta Schaffartzik a (kontra)tenorista Valentino Blasina. Zpívá také *Canticum Ostrava*, který připraví sbormistr Jurij Galatenko, hraje mezinárodní orchestr **Ostravská** banda rozšířený o hráče **ONO – Ostrava New Orchestra**, diriguje Bruno Ferrandis. Režisérem a scénografem inscenace je Rocc. "Spolupráce s ním je fantastická. Respektuje, že vzniká nové dílo, a snaží se tomu co nejpřirozenější cestou pomoci," pochvaluje si Chaloupka. Opera *Zaprodanec* bude mít světovou premiéru 27. června od 18:30 v **Divadle Antonína Dvořáka**.

Amerického skladatele Iana Davise (1989) pojí s **Ostravou** několikaleté pouto. Od roku 2019 se třikrát účastnil Institutu **Ostravských** dnů jako rezident – jeho skladba *Pale Blue World* s velkým úspěchem zakončila loňské bienále, a právě tato opakovaná pozitivní zkušenost vedla k jeho oslovení pro práci na opeře. Davis také vyučuje hudební teorii a skladbu na Brooklynské hudební konzervatoři a rovněž učí v rámci programu Newyorské filharmonie *Very Young Composers*. Ve svých dílech se inspiroval folkovou hudbou, kánonickými postupy, kontrapunktem, náhodou, dětskými dýly i low-fidelity hudbou. Pro festival NODO připravuje krátkou operní skladbu *Ephemeral Pulse* (Pomíjivý puls) pro komorní orchestr, zpěváky a elektroniku. Text je převzat z básně Emily Dickinson *Věčnost se skládá z dnešních dní*. Hudební materiál vznikl volně strukturovanou improvizací, která byla zaznamenána, instrumentována pro orchestr a rozestlána jako lůžko, na které se text položí. Obsah i proces reflektují koncept času; jeho plynutí, dělení a pomíjivost/trvalost spontánních rozhodnutí. Ambientní **opera** je určena orchestru (**Ostravská** banda), sboru (*Canticum Ostrava*), svou roli hraje elektronika. Dílo nastuduje Petr Kotík, scénická realizace bude výsledkem tandemu **Jiří Nekvasil – David Bazika**. (29. 6. **Divadlo Jiřího Myrona, Ostrava**)

Pražský skladatel Haštal Hapka (1997) právě dokončuje svou operní prvotinu *Až tu všichni budou*, s níž bude na NODO debutovat. "Můj vztah k opeře je dost zvláštní. Moje máma, když jsem byl malý, pracovala ve Státní opeře v Praze, tak jsem trávil spoustu večerů v její kanceláři a vždycky v určitou hodinu jsem seběhl dolů do lóže, abych nepřišel o oblíbenou část *Traviaty*, *Lazebníka sevillského* nebo *Madam Butterfly*. Pak se situace změnila a v posledních letech jsem na žádné opeře nebyl, na rozdíl od ostatní vážné hudby se tak u opery skoro vůbec neorientuji v soudobé tvorbě. I přesto jsem ale na tuhle příležitost bez většího přemýšlení okamžitě kývnul. Třeba abych zjistil, co to ta opera vůbec je," nechal se slyšet Hapka. A přichází s komornějším a pro operu méně tradičnějším obsazením: zpěváky (a herce) doplní smyčcové kvarteto a také soubor jazzových instrumentalistů z jazzové katedry HAMU. Dirigentem bude studující skladatel Patrik Kako. Děj opery se odehrává během nedělního rodinného oběda, jehož líná atmosféra je soustavně narušována ponurými zprávami z policejního vyšetřování jistého trestného činu. Ačkoliv identita pachatele není známá, detaily onoho vyšetřování prosakují do myslí všech členů rodiny a vzbuzují otázky, co pro koho znamená být v dnešní době hrdinou a kde leží prvopočátky takzvaných hrdinských činů. Režisérkou opery bude Vilma Bořkovec, rovněž absolventka HAMU a neúnavná popularizátorka opery a autorka řady site-specific projektů.

